

Wisdom and Temperament, Emotions, and the Three Dark Personality Traits: A Structural Equation Model

Parisa Ahmadi-Azar¹, Faeze Jahan^{2,*}

¹ Master student of General psychology, Semnan Unit, Islamic Azad University, Semnan, Iran

² Assistant Professor, Department of Psychology, Semnan Unit, Semnan Azad University, Semnan, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received: 26 May 2019

Revised: 24 July 2020

Accepted: 10 August 2020

Available online: February 2021

Article Type

Research Article

Keywords

Dark Triad; Wisdom; Temperament; Positive Emotions; Negative Emotions

Corresponding Author*

Dr faeze jahan received her PhD degree from Hamedan Boali University. Currently she is an assistant professor in department of psychology at Semnan Azad University. Her research interests are play therapy, congestion, metacognition, and personality characteristic.

Correspondence concerning this article should be addressed to Dr. Jahan, Department of Education and Psychology Faculty, Semnan Azad University, No. 139, Resalat Ave., Tehran Postal Code 35148-57543.

ORCID: 0000-0002-2501-3583

E-mail: faeze.jahan@gmail.com

doi: <http://dx.doi.org/10.29252/bjcp.14.2.61>

ABSTRACT

It is valuable and important to study the dark and undesirable dimensions of personality and determine the variables that affect it. The aim of this study was to develop a dark triple causal model of personality based on wisdom and character mediated by positive and negative emotions.

In a correlation design based on modeling, 532 male and female students of Tehran Azad University were selected by multi-stage cluster sampling method after meeting the entry and exit criteria. The participants responded to the dark three scales of personality, the temperament scale, the positive and negative emotion scale, and the micro scale.

The results of path analysis showed that direct coefficients of negative emotion with dark triangles of positive and significant personality and coefficients of nature, character and wisdom also have positive and significant structural effects on emotion. The indirect coefficients of the two variables of nature, character and wisdom on the dark triad of personality are negative and significant. The structural effect of the whole of nature and character and wisdom on the dark trinity of personality is negative and significant.

It seems that the three dimensions of personality due to their close relationship with emotion, temperament and nature in a negative direction, can be studied and included in the approaches of therapeutic attention, because the dark dimensions of personality play an effective role in reducing psychological health and approaches. They will have a positive relationship with people and will have destructive psychological effects.

Citation: Ahmadi-Azar, P., & Jahan, F. (1399/2021). Wisdom and temperament, emotions, and the three dark personality traits: A structural equation model. *Contemporary Psychology*, 14(2), 60-70. <http://dx.doi.org/10.29252/bjcp.14.2.61>

خرد و منش، عواطف و صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت: مدل معادله‌ی ساختاری

پریسا احمدی آذر^۱، فائزه جهان^{۲*}

^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

^۲ استادیار گروه روان‌شناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

چکیده

بررسی ابعاد تاریک و نامطلوب شخصیت و تعیین متغیرهای اثرگذار بر آن ارزشمند و دارای اهمیت است. لذا این پژوهش با هدف تدوین مدل علی سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت بر اساس خرد و منش با میانجی‌گری عاطفه‌ی مثبت و منفی انجام شد.

در یک طرح همبستگی بر پایه‌ی مدل‌یابی ۵۳۲ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه آزاد تهران پس از احراز ملاک‌های ورود و خروج با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان به مقیاس سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، مقیاس سرشت و منش، مقیاس عاطفه‌ی مثبت و منفی و مقیاس خرد پاسخ دادند.

نتایج تحلیل مسیر نشان داد ضرایب مستقیم عاطفه‌ی منفی با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت مثبت و معنادار و ضرایب سرشت و منش و خرد نیز بر عاطفه، اثرات ساختاری مثبت و معناداری دارند. ضرایب غیرمستقیم دو متغیر سرشت و منش و خرد بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت، منفی و معنادار است. همچنین اثر ساختاری کل سرشت، منش و خرد بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت مثبت و معنادار است.

به نظر می‌رسد ابعاد سه‌گانه‌ی شخصیت به دلیل ارتباط نزدیکی که با عاطفه، منش و سرشت در جهت منفی دارند، قابلیت بررسی و ورود در رویکردهای موردتوجه درمانی را دارند چراکه ابعاد تاریک شخصیت نقشی مؤثر در کاهش سلامت روان‌شناختی و رویکردهای ارتباطی مثبت افراد داشته و اثرات روان‌شناختی مخربی را بر جای خواهند گذاشت.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۵ خردادماه ۱۳۹۸

اصلاح نهایی: ۳ مردادماه ۱۳۹۹

پذیرش: ۲۰ مردادماه ۱۳۹۹

انتشار آنلاین: بهمن ۱۳۹۹

نوع مقاله

مقاله‌ی پژوهشی

کلیدواژه‌ها

ابعاد سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت؛ خرد و منش؛ عاطفه‌ی مثبت؛ عاطفه‌ی منفی

نویسنده‌ی مسئول*

فائزه جهان درجه‌ی دکتری روان‌شناسی خود را از دانشگاه بوعلی همدان دریافت کرد. در حال حاضر او استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان است. علایق پژوهشی ایشان فراساخت، شناخت، بازی‌درمانی، ویژگی‌های شخصیتی است. برای مکاتبه در مورد این مقاله با دکتر جهان، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، خیابان رسالت، پلاک ۱۳۹، کد پستی ۵۷۵۴۳-۳۵۱۴۸ تماس داشته باشید.

ارکید: 0000-0002-2501-3583

پست الکترونیکی: faeze.jahan@gmail.com

مقدمه

یکی از آزارنده‌ترین و نامطلوب‌ترین صفات شخصیتی، سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت یا مثلث تاریک است که برای نخستین بار در سال ۲۰۰۲ از سوی پاولهاوس و ویلیامز (۲۰۰۲) مطرح شد. سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت؛ ماکیاولیانیسم^۱، خودشیفتگی^۲ و جامعه‌ستیزی^۳ هستند (پاولهاوس و ویلیامز، ۲۰۰۲). شخصیت ماکیاولیانیسم دارای ویژگی‌های ذیل است؛ سرد است و باورهای سرد دارد، یعنی عاطفه و همدلی کمی دارد، منفعت‌طلب است و از فریب‌کاری برای رسیدن به اهداف خود استفاده می‌کند و برای رسیدن به اهداف معمولاً منفی خود برنامه‌ریزی می‌کند، اهداف او سودجویانه

و مادی‌گرایانه است، مثلاً بر پول و قدرت متمرکز است و برای او نسبت به هر چیزی دارای اولویت است و برای منافع خود دیگران را نیز قربانی می‌کند چون به دنبال منفعت‌های شخصی است، جمع‌گرا و اجتماعی نیست، دوستان ضعیفی انتخاب می‌کند که قابلیت فریب‌خوری دارند، دیگران را با شرم‌ساری مواجه می‌کند (جونز، ویستر و اسمیت، ۲۰۰۹؛ پاولهاوس و ویلیامز، ۲۰۰۲؛ رومن، ۲۰۱۲؛ جونز و ویسر، ۲۰۱۴؛ آبل و برور، ۲۰۱۴).

خودشیفتگی نیز یکی از ابعاد دیگر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت است که توسط الیس در سال ۱۸۹۸ مطرح شد. این تیپ شخصیتی با میل به تجارب خودارتقایی در محیط‌های اجتماعی، نیاز شدید به تحسین و به رسمیت شناخته شدن و همچنین فقدان همدلی برای

³ Psychopathy

¹ Machiavellianism

² Narcissism

مخصوصاً عامل تأملی و عاطفی در تضاد با سه‌گانه‌های تاریک و منفی شخصیت هستند. به‌عنوان مثال کلیتون و بایرن (۱۹۸۰) بیان کرده‌اند که سازه‌ی عاطفی با صلح‌جویی، فهیم و باگذشت بودن در ارتباط است، استرنبرگ (۱۹۸۵) بیان می‌کند که سازه‌ی تأملی و شناختی با نگرانی برای دیگران، فهیم، گشاده‌رویی و منصف بودن در ارتباط است. جیسون و همکاران (۲۰۰۱) بیان کرده‌اند که سازه‌های خرد با شوخ‌طبعی، مهربانی و دلسوزی رابطه دارند، همچنین برخی پژوهش‌های ایرانی هم نشان داده‌اند سازه‌های خرد با خوش‌رویی، مردم‌دوستی، ارتباط مناسب با دیگران و عدم سوءاستفاده رابطه دارد (ملک محمدی و همکاران، ۲۰۱۴).

متغیر سرشت و منش^۳ نیز می‌تواند بر نوع یا تیپ‌های شخصیت و از جمله سه‌گانه‌های تاریک شخصیت اثرگذار باشد. سرشت و منش طبق نظر کلونینجر (۱۹۹۱) به‌عنوان نظریه‌پرداز این حوزه، هر کدام از این ابعاد خود دارای ابعاد سه‌گانه است که به نظر می‌رسد همانند سازه‌ی خرد با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت در تضاد باشد. بررسی سازه‌های تشکیل‌دهنده‌ی سرشت و منش این مسئله را نمایان می‌کند. منش دارای سه بُعد یا سازه است. سازه‌ی خودراهبری^۴؛ که در این حالت فرد خود را به‌عنوان یک فرد مستقل و دارای یکپارچگی، احترام و عزت، امید و رهبری، مؤثر و نافذ بودن می‌داند. سازه‌ی همکاری^۵؛ که در آن فرد خود را در مقام همکار و دلسوز دیگران و جامعه می‌داند، دارای رفتار اجتماعی و پخته، وجدان و متمایل به انجام امور خیر می‌بیند. سازه‌ی خودفراروی^۶؛ که در آن فرد خود را به‌عنوان بخشی از جهان مطرح می‌کند که دارای ایمان مذهبی، صبر و متانت غیر مشروط است (کلونینجر و شورایک، ۲۰۰۵؛ کلونینجر، ۲۰۰۸؛ هورانوسکا، ۲۰۱۱).

کلونینجر همچنین بُعد سرشتی را نیز به‌عنوان یک کارکرد دیگر در انسان مطرح می‌کند که خود سه بُعد یا زیرسازه دارد که آن‌ها در تداوم یا بازداری رفتار انسان نقش بازی می‌کنند؛ سازه‌ی نوجویی^۷ که افراد دارای این خصیصه به دنبال کسب پاداش و دوری از تنبیه، به محرک‌ها و تعاملات جدید پاسخ می‌دهند. سازه‌ی دوم آسیب‌پرهیزی^۸ است که افراد در آن از تنبیه دوری می‌کنند یا در نبودن منفعت و پاداش در امور، بازداری رفتاری می‌کنند و نیز سازه‌ی سوم، پاداش و ایستگی^۹ است که افراد در آن تا مدت‌ها به رفتاری که با پاداش همراه بوده، حتی بعد از قطع آن پاسخ می‌دهند (کلونینجر، ۱۹۹۱؛ کلونینجر، ۲۰۰۸). هر سه سازه‌ی منش واجد ویژگی‌هایی هستند که مشخصاً در تضاد با صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت است. احتمالاً در سرشت نیز ویژگی‌هایی است که نحوه‌ی تعامل ما با جهان اطراف را معین می‌کند که می‌تواند با سه‌گانه‌های تاریک در ارتباط باشد. پژوهش‌های انجام‌شده که می‌توان این ارتباط را تأیید کند،

دیگران، خودمهم‌انگاری، خیال‌پردازی در مورد پیشرفت، نیاز شدید به دریافت تشویق علیرغم فقدان کارکرد اجتماعی و بین فردی مناسب، استعمار دیگران، پرخاشگری با دیگران و مطلوبیت پایین از ویژگی‌های این افراد است (مکلارن و بست، ۲۰۱۳؛ آگان، چان و شورتر، ۲۰۱۴). شخصیت جامعه‌ستیز ضلع دیگر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت است که نخستین بار توسط کلکلی^۱ در سال ۱۹۴۱ مطرح شد. شخصیت‌های جامعه‌ستیز ممکن است به‌راحتی قابل تشخیص نباشند و با نقابی بر شخصیت، با محیط سازگار باشند (هار، ۲۰۰۷). این تیپ شخصیتی دو شکل دارد. در شکل اولیه این شخصیت دارای نقص عاطفی ارثی است و با ویژگی‌هایی مانند خودخواهی، بی‌رحمی، فقدان عاطفه‌ی بین شخصی، جذابیت سطحی، ستمگری و استعمار دیگران مشخص می‌شود. در شکل ثانویه که نتیجه‌ی عواملی مانند طرد یا بدرفتاری والدین است، فرد دچار آشفتگی عاطفی است که با خصوصیات مثل سبک زندگی جامعه‌ستیز و خصومت همراه است (جونز و پالهاوس، ۲۰۱۷).

افراد جامعه‌ستیز با هنجارهای جامعه سرستیز و ناسازگاری دارند، این ستیز به چهار شکل نمایان می‌شود: ۱- تکانش‌گری، هیجان‌خواهی و رفتار غیرمسئولانه، ۲- رفتار فریب‌کارانه، متقلبانه و بازی دادن دیگران، ۳- بی‌رحمی و فاقد عاطفه بودن ۴- رفتارهای ضداجتماعی که با پرخاشگری و خشم رابطه‌ی زیادی دارد (جونز و پالهاوس، ۲۰۱۴؛ ویلیامز، پالهاوس و هار، ۲۰۰۷؛ اسکمدل، سیلور و لیلنفلد، ۲۰۰۸).

با توجه به تاریک و نامطلوب بودن سه‌گانه‌های تاریک شخصیت، شناخت متغیرهای به‌وجودآورنده، افزایشده و یا کاهشده و تأثیرگذار بر این سه‌گانه‌های تاریک اهمیت دارد. خرد^۲ یکی از متغیرهایی است که می‌توان از جمله متغیرهای مؤثر باشد. مقبول‌ترین تعریف از خرد توسط آردلت که ابزار سنجش خرد نیز برگرفته از نظر وی است، ارائه شده است.

آردلت (۲۰۰۲) خرد را ترکیبی از ویژگی‌های شخصیتی که شامل سه مؤلفه است معرفی می‌کند: ۱- شناختی (توانایی درک موقعیت به‌طور کامل، آگاهی از جنبه‌های مثبت و منفی ماهیت انسان، آگاهی از ابهامات لاینفک زندگی)؛ ۲- تأملی (توانایی و تمایل به بررسی پدیده‌ها از جنبه‌های مختلف و نبود فراقنی - سرزنش دیگران به خاطر احساسات و موقعیت شخصی خود)، ۳- عاطفی (همدلی و عشق‌ورزی و شفقت نسبت به دیگران، رفتارها و هیجان مثبت و نبود بی‌تفاوتی و هیجان‌های منفی نسبت به دیگران و حفظ روحیه‌ی مثبت در مواجهه با سختی‌ها).

با توجه به تعریف و توصیف نظریه‌پردازان و پژوهشگران از سازه خرد، می‌توان دریافت که سازه‌های تشکیل‌دهنده‌ی خرد،

⁶ self-transcendence

⁷ novelty seeking

⁸ harm avoidance

⁹ reward dependence

¹ Checkley

² Wisdom

³ temperament & character

⁴ self-directedness

⁵ cooperativeness

کرده است. والکر، دوبل و بیرنی^۲ (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان داده‌اند سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با هوش اجتماعی رابطه دارد.

ترن و همکاران (۲۰۱۸) نیز در پژوهشی نشان داده‌اند سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با عواطف منفی رابطه‌ی مثبت دارد. موریس و همکاران (۲۰۱۷) نیز در یک بررسی متاآنالیز، سه‌گانه‌های تاریک شخصیت را با عواطف مثبت و منفی دارای رابطه معرفی کرده‌اند. همچنین کوپین^۳ (۲۰۱۱) نشان داد که وقتی شرکت‌کنندگان در مورد تجربیاتی صحبت می‌کنند که در آن حکمت یا خردی را به دست آورده‌اند، عاطفه‌ی منفی را در روایت خود بیان می‌کنند. از سوی دیگر، هنگامی که از شرکت‌کنندگان خواسته شد تجربیات خود را که در آن‌ها از خرد استفاده می‌کردند فراخوانند، در روایت خود کلمات عاطفی مثبت بیشتری بیان کردند.

آردلت (۲۰۱۱) نیز در پژوهشی رابطه‌ی بین خرد و شادکامی (که سازه‌ی نزدیک به عاطفه‌ی مثبت است) را مثبت و معنادار نشان داده‌اند. زاچر و اسادیگر (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود نشان داده‌اند بین خرد با بهزیستی روان‌شناختی^۴ (که با عاطفه‌ی منفی رابطه‌ی منفی قوی و با عاطفه‌ی مثبت رابطه‌ی مثبت قوی دارد) همبستگی مثبت وجود دارد. همچنین لی، استاجکویچ و چو (۲۰۱۱) در پژوهشی نشان داده‌اند ابعاد عاطفه‌ی مثبت با همکاری بین فردی (از مؤلفه‌های منش) رابطه‌ی مثبت دارد. دوسی (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود نشان داده است که عاطفه‌ی مثبت با خودفراروی (از مؤلفه‌های منش)، رضایت از زندگی و بهزیستی (از مصداق‌های خودراهبردی در متغیر سرشت) رابطه‌ی مثبت و با عاطفه‌ی منفی رابطه‌ی منفی دارد.

سه‌گانه‌های تاریک شخصیت یک متغیر نامطلوب شخصیتی محسوب می‌شود که وجود فراتر از نرمال آن در افراد، منجر به پیامدهای نامطلوب دیگر همچون جامعه‌ستیزی؛ بهره‌کشی از دیگران، اعمال زور و فشار بر دیگران، تحقیر دیگران و حتی منجر به جرم و جنایت و قتل می‌شود؛ بنابراین جستجوی متغیرهای تأثیرگذار بر آن اهمیت دارد. بررسی مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهشی نشان می‌دهد که این متغیر می‌تواند با متغیرهای خرد در انسان، ویژگی‌های سرشتی و منشی در انسان همبسته باشد. علاوه بر این ویژگی‌های منفی در سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت می‌تواند با عاطفه‌ی مثبت و منفی انسان همبسته باشد؛ اما شکاف‌های پژوهشی مهم، آن است که عمدتاً پیش‌بینی سه‌گانه‌های تاریک شخصیت بر اساس نشانگرهای کامل در غالب یک متغیر واحد (در متغیر خرد، سرشت و منش و عاطفه‌ی مثبت یا منفی) پیش‌بینی نشده است بلکه پژوهش‌های پیشین عمدتاً به بررسی رابطه‌ی سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت بر اساس نشانگرها یا متغیرهای نزدیک به آن نشانگرها و به‌طور مجزا پرداخته‌اند.

همچنین آنچه لزوم این پژوهش را بااهمیت‌تر می‌کند، پیش‌بینی سه‌گانه‌های تاریک شخصیت بر اساس متغیر خرد و سرشت و منش و نیز عاطفه‌ی مثبت و منفی است درحالی که عاطفه‌ی مثبت

(ازجمله کلونینجر، ۱۹۹۱؛ شوراکیک و همکاران، ۲۰۰۲؛ کلونینجر و شوراکیک، ۲۰۰۵) در پژوهش‌های خود نشان داده‌اند ابعاد سرشت و مخصوصاً سازه‌های منش، همبستگی قوی با اختلال‌های شخصیت، همچون شخصیت ضداجتماعی دارند. کولواسکی، ورون و اسپرمر (۲۰۱۶) نیز در پژوهشی نشان داده‌اند که سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با ابعاد نامطلوب شخصیت که ویژگی سرشتی یا منشی منفی دارند همچون اختلال‌های فکری و روانی همبستگی مثبت و با مطلوب بودن اجتماعی، همبستگی منفی دارد.

کافمن، یادن، هید و تسوکوما (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود نشان داده‌اند که برخی از ویژگی‌های سرشتی و منشی همچون اجتماعی بودن، خودخواهی (در مقابل همکاری)، رضایت از زندگی (مشابه خودراهبری)، سوءاستفاده از دیگران و تهاجمی بودن در ارتباط است. همچنین هادسون و همکاران (۲۰۱۸) نیز پژوهشی انجام دادند که در آن رابطه بین سه‌گانه‌های تاریک شخصیت را با برخی از سازه‌های دیگر همچون درستکاری و انسانیت^۱ که سازه‌ی منش را در برمی‌گیرد تأیید می‌کند. داینیس و ورتیج (۲۰۱۸) نیز در پژوهشی مشابه این رابطه را تأیید کرده‌اند.

نوع عاطفه‌ی فرد یعنی مثبت و منفی بودن عاطفه نیز متغیری است که می‌تواند بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت اثرگذار باشد و درعین‌حال از سرشت و منش و خرد فرد سرچشمه بگیرد. عاطفه را می‌توان بیان یا پاسخ هیجانی قابل‌مشاهده به موقعیت‌های مختلف دانست (گلدبرگ، ۲۰۰۶). عواطف دارای دو بُعد هستند. یکی عاطفه‌ی منفی است. بدین معنی که شخص تا چه میزان احساس ناخرسندی و ناخوشایندی می‌کند. عاطفه‌ی منفی یک بُعد عمومی از یأس درونی و عدم اشتغال به کار لذت‌بخش است که به دنبال آن حالت‌های خلقی اجتنابی از قبیل خشم، غم، تنفر، حقارت، احساس گناه، ترس و عصبانیت پدید می‌آید. بُعد عاطفی دوم، عاطفه‌ی مثبت است که حالتی از انرژی فعال، تمرکز زیاد و اشتغال به کار لذت‌بخش است. عاطفه‌ی مثبت دربرگیرنده‌ی طیف گسترده‌ای از حالت‌های خلقی مثبت ازجمله شادی، احساس توانمندی، شور و شوق، تمایل، علاقه و اعتمادبه‌نفس است (واتسون، مکینین، هاوکینس و موریس، ۱۹۸۸).

طبق نظر هادسون و همکاران (۲۰۱۸) عاطفه بدان دلیل متأثر از خرد است که به‌صورت واکنش‌های در حال نوسان، به‌طور مداوم تحت تأثیر طرز تفکر و شناخت فرد، به‌عنوان رکن اصلی سازه‌ی خرد قرار دارد. پژوهش‌ها این رابطه را تأیید می‌کنند. امیری و سپهریان آذر (۲۰۱۶) در پژوهشی نشان داده‌اند ابرازگری هیجانی و عاطفه‌ی مثبت با سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت رابطه‌ی منفی و عاطفه‌ی منفی با سه‌گانه‌های تاریک رابطه‌ی مثبتی دارد. اگن، چان و شورتر (۲۰۱۴) نیز در پژوهشی نشان داده‌اند عاطفه‌ی منفی با شخصیت خودشیفته در ارتباط است. استین، فارلی، بلیک و موور (۲۰۰۷) نیز در پژوهشی رابطه بین شخصیت ماکیاولیسم را با عاطفه‌ی مثبت و منفی تأیید

³ Quinn⁴ well-being¹ honesty-humility² Walker, Double & Birney

کلونینجر در سال ۱۹۸۷ ساخته شده و مشتمل بر ۱۲۵ سؤال است. دارای مؤلفه‌های شش‌گانه‌ی نوجویی، آسیب‌پرهیزی، پاداش‌وابستگی، پشتکار، خودراهبری، همکاری و خودفراروی است. این مقیاس به‌صورت صحیح = ۱ و غلط = صفر نمره‌گذاری می‌شود. بازه‌ی نمرات مؤلفه‌های سرشت بین صفر تا ۶۰ و بازه‌ی نمرات مؤلفه‌های منش بین صفر تا ۶۵ است. نمره‌ی ۳۰ نقطه‌ی برش مؤلفه‌های سرشت و نمره‌ی ۳۲/۵ نقطه‌ی برش مؤلفه‌های منش می‌باشد.

مقیاس عاطفه‌ی مثبت و منفی: مقیاس عاطفه‌ی مثبت و منفی توسط واتسون، کلارک و تلگن در سال ۱۹۸۸ ساخته شد و یک ابزار خودسنجی ۲۰ آیتمی است که برای ارزیابی ابعاد متمایز عاطفه‌ی مثبت و عاطفه‌ی منفی طراحی گردیده است. طبق نظر طراحان پیوستار بُعد عاطفه‌ی مثبت از حالت اشتیاق و فعال‌سازی تا تبلی و سستی و بُعد عاطفه‌ی منفی از حالت آشفتگی و برانگیختگی آزارنده تا حالت متانت و آرامی قرار دارد. نمره‌گذاری یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای است.

مقیاس خرد: مقیاس سه‌بُعدی خرد توسط آردلت در سال ۲۰۱۳ ساخته شد که خرد را ترکیبی از ابعاد شناختی (۱۴ آیتم)، تأملی (۱۲ آیتم) و عاطفی (۱۳ آیتم) تعریف می‌نماید. ۲۴ آیتم با مقیاس لیکرت ۵ نمره‌ای از «قطعاً در مورد من درست است» تا «برای من درست نیست» و ۱۵ آیتم دیگر با مقیاس لیکرت ۵ نمره‌ای از «به‌شدت موافقم» تا «به‌شدت مخالفم» نمره‌گذاری می‌شوند.

کد اخلاق

جهت طی مراحل اداری و گرفتن مجوز فعالیت در دانشگاه، مجوزی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان به شماره ۱۲۸۲۰۷۰۵۹۷۲۰۱۲ دریافت شد.

روند اجرای پژوهش

با هماهنگی لازم با معاونت پژوهشی دانشگاه‌های آزاد تهران (مرکز و جنوب) و حراست دانشگاه، طی فراخوانی از طریق سایت و تابلوی اعلانات، علاقه‌مندان به شرکت در پژوهش دعوت شدند. از دانشجویان خواسته شد جهت دریافت پرسشنامه‌ها به محل مشاوره‌ی دانشگاه مراجعه و پس از دریافت توضیحات درنهایت دقت و صداقت به سؤالات پاسخ دهند. ضمن اینکه اطمینان داده شد که یافته‌های حاصل از این بررسی جهت انجام پژوهش دانشگاهی با حفظ کلیه‌ی اطلاعات شخصی صورت گرفته و هیچ تأثیری بر روال تحصیلی و موقعیت ایشان نداشته و در صورت لزوم در هر مرحله از فرایند پژوهش قادر به ترک و عدم پاسخگویی به پرسشنامه‌ها هستند.

نتایج

داده‌های این پژوهش در دو سطح توصیفی شامل اطلاعات

و منفی خود متأثر از خرد و سرشت و منش است؛ بنابراین در این پژوهش به پیش‌بینی سه‌گانه‌های تاریک شخصیت بر اساس متغیر خرد، سرشت و منش با نقش میانجی عاطفه‌ی مثبت و منفی پرداخته شده است تا تعیین گردد که رابطه‌ی سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با (۱) خرد، (۲) سرشت و منش و (۳) عاطفه‌ی مثبت و منفی چگونه است؟ همچنین رابطه‌ی ۴- متغیر خرد به‌واسطه‌ی عاطفه‌ی مثبت و منفی و ۵- متغیر سرشت و منش به‌واسطه‌ی عاطفه‌ی مثبت و منفی با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت چگونه است؟

روش

طرح پژوهشی

از آنجاکه این پژوهش با هدف برخورداری از نتایج یافته‌ها برای حل مسائل موجود به‌کار می‌رود، لذا نوع پژوهش از نظر هدف، بنیادی است و چون این مطالعه به دنبال تدوین مدل علی سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت بر اساس خرد و منش با میانجی‌گری عاطفه‌ی مثبت و منفی است از این‌رو این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و با توجه به اینکه دیدگاه‌ها و نظرات افراد مختلف مورد نظر است، لذا ماهیت پژوهش پیمایشی است. درنهایت طرح مطالعه از نوع همبستگی بر پایه‌ی مدل‌یابی بود.

شرکت‌کنندگان

جامعه‌ی آماری یا هدف این پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد تهران بودند که تعداد ۵۳۲ نفر در آن شرکت داشتند. به‌منظور گزینش شرکت‌کنندگان ابتدا مجوز فعالیت در دانشگاه آزاد تهران (تهران مرکز و تهران جنوب) از مدیریت دانشگاه‌ها و واحد پژوهش دریافت شد. سپس بعد از موافقت و هماهنگی مرکز دانشگاهی و اعلام فراخوان در دانشکده‌های مربوط (پنج دانشکده) با توجه به ملاک‌های ورود و بیان اهداف پژوهش، ۶۵۰ شرکت‌کننده اعلام آمادگی کرده که درنهایت ۵۳۲ پرسشنامه‌ی کامل وارد فرایند تحلیل شدند.

ابزارهای سنجش

مقیاس سه‌گانه‌های تاریک شخصیت یا دوازده کثیف: دوازده کثیف (DD) در سال ۲۰۱۰ توسط جوناسون و وبستر ساخته شد. این مقیاس شامل ۱۲ گویه است و هر بُعد از سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت (بُعد خودشیفتگی: سؤالات ۱ تا ۴، بُعد ماکیاویلیانیسم: سؤالات ۵ تا ۸، بُعد ضداجتماعی: سؤالات ۹ تا ۱۲) را در اندازه‌های ۷ درجه‌ای از (۱) کاملاً مخالفم تا (۷) کاملاً موافقم می‌سنجد. نمره‌ی بالا در این مقیاس نشان‌دهنده بالا بودن میزان ویژگی‌های سه‌گانه‌ی تاریک در فرد است و برعکس. در این مقیاس هرکدام از سه صفت تاریک شخصیت توسط ۴ گویه سنجیده شده و نمره‌ی افراد می‌تواند برای هر بُعد بین ۴ تا ۲۸ باشد (جوناسون، وبستر و اسمیت، ۲۰۰۹).

مقیاس سرشت و منش: پرسشنامه‌ی سرشت و منش توسط

منفی (به صورت منفی) به طور معناداری بر سازه‌ی مکنون عاطفه‌ی مثبت و منفی بار شده‌اند، بنابراین این دو متغیر نشانگر عاطفه‌ی مثبت و عاطفه‌ی منفی سهم معناداری در تشکیل متغیر عاطفه‌ی مثبت و منفی دارند؛ و نیز یافته‌ها نشان می‌دهد که هر سه متغیر نشانگر در متغیر خرد بر این سازه‌ی مکنون بار شده‌اند ($T > 1.96$). همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که همه‌ی متغیرهای نشانگر سازه‌ی مکنون سرشت و منش بر این سازه‌ی مکنون بار می‌شوند ($T > 1.96$).

جدول ۳ نشان می‌دهد که اثر سه متغیر عاطفه‌ی مثبت و منفی، سرشت و منش و خرد بر متغیر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت منفی و معنادار است ($T > 1.96$). در متغیر عاطفه‌ی منفی رابطه بین این متغیر با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت مثبت و معنادار است. متغیرهای سرشت و منش و خرد نیز بر عاطفه، اثرات ساختاری مثبت و معناداری دارند ($T > 1.96$).

جدول ۴ نشان می‌دهد که دو متغیر سرشت و منش و خرد به واسطه‌ی عاطفه‌ی مثبت و منفی، اثرات منفی و معناداری بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت دارند ($T > 1.96$). همچنین اثر ساختاری کل سرشت و منش بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت و اثر ساختاری کل خرد بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت (یعنی تجمیع اثرات غیرمستقیم و مستقیم) منفی و معنادار بود ($T > 1.96$). اثر ساختاری کل سرشت و منش بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت بیشتر از اثر ساختاری کل خرد بود. جدول ۵ نشان می‌دهد که متغیر سرشت و منش بر هر سه بُعد متغیر سه‌گانه‌ی شخصیت، یعنی شخصیت خودشیفته، ماکیاولیسم و شخصیت ضداجتماعی اثر منفی و معناداری دارد ($T < 1.96$). همچنین بر متغیرهای عاطفه‌ی مثبت نیز اثر منفی و معنادار و بر عاطفه‌ی منفی اثر مثبت و معنادار دارد ($T < 1.96$).

جدول ۶ نشان می‌دهد که متغیر خرد بر هر سه بُعد متغیر سه‌گانه

جمعیت‌شناختی، شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی وضعیت متغیرهای پژوهش و در سطح استنباطی با روش آماری تحلیل همبستگی و تحلیل مسیر با استفاده از مدل معادلات ساختاری انجام شد. یافته‌ها نشان داد که ۲۷۹ نفر (۵۲/۴ درصد) مرد و ۲۵۳ نفر (۴۷/۶ درصد) زن بودند. میانگین و انحراف معیار سن اعضای گروه نمونه $31/42 \pm 10/15$ بود. تعداد ۲۲۸ نفر (۴۲/۸ درصد) مجرد، ۲۵۷ نفر (۴۸/۳ درصد) متأهل و ۲۵ نفر (۴/۶ درصد) مطلقه بودند. همچنین ۲۲ نفر (۴/۱ درصد) وضعیت تأهل را گزارش نکردند. از لحاظ تحصیلات اعضای گروه نمونه ۲۴۴ نفر (۴۵/۷ درصد) دارای لیسانس، ۲۴۸ نفر (۴۳/۸ درصد) دارای فوق‌لیسانس و ۲۴ نفر (۴/۵ درصد) دارای مدرک دکتری بودند. از نظر وضعیت اشتغال ۲۱۱ نفر (۳۹/۶ درصد) بیکار، ۱۶۵ نفر (۳۱/۱ درصد) کارمند و ۱۵۶ نفر (۲۹/۳ درصد) دارای شغل آزاد بودند.

جدول ۱ نشان می‌دهد که گروه نمونه‌ی پژوهش، میزان سه‌گانه‌های تاریک شخصیت کمی را از خود گزارش کردند. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیر سرشت و منش نشان می‌دهد که میزان این مؤلفه‌ها در شرکت‌کنندگان نسبتاً بالاتر از میانگین گزارش شده است. همچنین یافته‌های مربوط به متغیر عاطفه‌ی مثبت و منفی گویای آن است که شرکت‌کنندگان میزان عاطفه‌ی مثبت خود را بالا و میزان عاطفه‌ی منفی کمتری را از خود گزارش کردند. در نهایت یافته‌های توصیفی مربوط به خرد نشان می‌دهد که شرکت‌کنندگان پژوهش میزان مؤلفه‌های خرد در خود را بالاتر از میانگین گزارش کردند.

جدول ۲ نشان می‌دهد که هر سه متغیر نشانگر، بر سازه‌ی مکنون سه‌گانه تاریک شخصیت بار شده‌اند و سهم معناداری در تشکیل این متغیر دارند ($T > 1.96$). همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که هر دو متغیر نشانگر عاطفه‌ی مثبت (به صورت مثبت) و عاطفه‌ی

جدول ۱. آماره‌های توصیفی گرایش مرکزی و پراکندگی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی	
سه‌گانه‌های تاریک شخصیت	خودشیفتگی	۸/۲	۲/۳۶	-۰/۹۱	۰/۰۲	
	ماکیاولیانیسم	۸/۱	۲/۲۱	-۰/۹۰	۰/۱۳	
	ضداجتماعی	۷/۱۳	۱/۷۵	-۰/۹۳	۰/۲۳	
	نوجویی	۱۳/۳۲	۴/۴۲	-۰/۲۴	-۰/۲۴	
	آسیب‌پرهیزی	۱۲/۵۲	۴/۲۵	۰/۱۳	-۰/۲۳	
	پاداش - وابستگی	۱۰/۹۸	۳/۳۲	۰/۲۵	۰/۰۷	
	سرشت و منش	پشتکار	۲/۹۵	۱/۲۲	۰/۰۵	۰/۰۴
		خودراهبری	۱۶/۵۲	۵/۲۴	-۰/۴۱	-۰/۰۳
		همکاری	۱۵/۹۵	۵/۰۴	-۰/۳۶	۰/۱۲
		خودفراروی	۸/۸۱	۲/۵۷	-۰/۰۷	۰/۱۱
عاطفه	مثبت	۳۸/۳۱	۸/۹۱	-۰/۶۳	۰/۲۵	
	منفی	۱۸/۶۲	۵/۲۵	۰/۲۷	۰/۳۲	
خرد	شناختی	۴۶/۴۰	۱۰/۱۲	-۰/۳۱	۰/۲۵	
	تأملی	۴۰/۸۷	۸/۵۴	-۰/۲۹	۰/۱۸	
	عاطفی	۴۲/۶۹	۸/۸۷	-۰/۳۱	۰/۱۲	

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی انواع بار شناختی در گروه‌ها پس از مداخله‌ی القای هیجان

اثرات	خام	خطا	مقدار T	استاندارد
خودشیفتگی		۱		۰/۵۴
سه‌گانه‌ی تاریک	۰/۸۲	۰/۰۷	۱۰/۵۸	۰/۴۷
ضداجتماعی	۰/۶۸	۰/۶۰	۱۰/۹۶	۰/۴۹
عاطفه‌ی مثبت		۱		-۰/۴۵
عاطفه‌ی منفی	۱/۵۷	۰/۱۶	۹/۴	۰/۴۲
شناختی		۱		۰/۶۸
تأملی	۰/۹۴	۰/۰۶	۱۵/۴	۰/۷۶
عاطفی	۱/۰۱	۰/۰۶	۱۵/۸۴	۰/۷۹
نوجویی		۱		۰/۳۶
آسیب‌پرهیزی	۰/۴۳	۰/۱۳	۳/۱۴	۰/۱۵
پاداش‌وابستگی	۰/۸۰	۰/۱۳	۵/۹۱	۰/۳۸
پشتکار	۰/۳۰	۰/۰۵	۵/۹۸	۰/۳۹
خودراهبردی	۱/۴۸	۰/۲۳	۶/۳۸	۰/۴۴
همکاری	۱/۸۲	۰/۲۶	۷/۰۳	۰/۵۷
خودفراروی	۰/۸۹۴	۰/۱۲۹	۶/۹۳	۰/۵۴

جدول ۳. ضرایب مسیر مستقیم بین متغیرهای پژوهش

شاخص	اثر عاطفه بر سه‌گانه‌ها	اثر سرشت منش بر سه‌گانه‌ها	اثر خرد بر سه‌گانه‌ها	اثر سرشت منش بر عاطفه	اثر خرد بر عاطفه
اثرات خام	-۰/۲۱۰	-۰/۳۱۷	-۰/۰۶۵	۱/۲۱	۰/۲۰۶
خطای استاندارد	۰/۰۶۱	۰/۱۲۴	۰/۰۲۶	۰/۳۰۶	۰/۰۵۷
مقدار T	-۳/۴۴	-۲/۵۵	-۲/۴۶	۳/۹۵	۳/۶۰
اثر استاندارد	-۰/۳۹۰	-۰/۳۹۰	-۰/۳۵۳	۰/۸۰۱	۰/۵۹۹

جدول ۴. اثرات غیرمستقیم متغیرهای برون‌زاد خرد و سرشت و منش بر متغیر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت

شاخص	اثر سرشت و منش بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت به‌واسطه‌ی عاطفه	اثر خرد بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت به‌واسطه‌ی عاطفه	اثر ساختاری کل سرشت و منش بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت به‌واسطه‌ی عاطفه	اثر ساختاری کل خرد بر سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت به‌واسطه‌ی عاطفه
اثرات خام	-۰/۲۵۴	-۰/۰۴۳	-۰/۵۷۰	-۰/۱۰۸
خطای استاندارد	۰/۰۹۸	۰/۰۱۷	۰/۱۲۴	۰/۰۲۲
مقدار T	-۲/۵۹	-۲/۵۶	-۴/۶۰	-۴/۹۲
اثر استاندارد	-۰/۳۱۲	-۰/۲۳۴	-۰/۷۰۲	-۰/۵۸۷

جدول ۵. ضرایب مسیر بین متغیرهای برون‌زاد سرشت و منش بر متغیرهای درون‌زاد

شاخص	خودشیفتگی	ماکیاولیسم	شخصیت‌ضداجتماعی	عاطفه‌ی مثبت	عاطفه‌ی منفی
اثرات خام	-۰/۵۷۰	-۰/۴۶۸	-۰/۳۸۹	-۱/۹۰	۱/۲۱
خطای استاندارد	۰/۱۲۴	۰/۱۰۳	۰/۰۸۵	۰/۴۸۷	۰/۳۰۶
مقدار T	-۴/۶۰	-۴/۵۲	-۴/۵۵	-۳/۹۱	۳/۹۵
اثر استاندارد	-۰/۳۸۰	-۰/۳۳۳	-۰/۳۴۹	-۰/۳۳۷	۰/۳۶۲

شخصیت، یعنی شخصیت خودشیفته، ماکیاولیسم و شخصیت ضداجتماعی اثر منفی و معناداری دارد ($T < 1.96$). همچنین بر متغیرهای عاطفه‌ی مثبت نیز اثر منفی و بر عاطفه‌ی منفی اثر مثبت و معنادار دارد ($T < 1.96$). جدول ۷ نشان می‌دهد که میزان ۰/۲۹ از واریانس متغیر شخصیت خودشیفته، میزان ۰/۲۲ از واریانس متغیر

شخصیت، یعنی شخصیت خودشیفته، ماکیاولیسم و شخصیت ضداجتماعی اثر منفی و معناداری دارد ($T < 1.96$). همچنین بر متغیرهای عاطفه‌ی مثبت نیز اثر منفی و بر عاطفه‌ی منفی اثر مثبت و معنادار دارد ($T < 1.96$). جدول ۷ نشان می‌دهد که میزان ۰/۲۹ از واریانس متغیر شخصیت خودشیفته، میزان ۰/۲۲ از واریانس متغیر

جدول ۶. ضرایب مسیر بین متغیرهای برون‌زاد خرد بر متغیرهای درون‌زاد

شاخص	خودشیفتگی	ماکیاولیسم	شخصیت ضداجتماعی	عاطفه‌ی مثبت	عاطفه‌ی منفی
اثرات خام	۰/۱۰۸	-۰/۰۸۹	-۰/۰۷۴	-۰/۳۳۴	-۰/۲۰۶
خطای استاندارد	۰/۰۲۲	-۰/۰۱۸	۰/۰۱۵	۰/۰۹۱	-۰/۰۵۷
مقدار T	-۴/۹۲	-۴/۸۲	-۴/۸۶	-۳/۵۸	۳/۶۰
اثر استاندارد	-۰/۳۱۷	-۰/۲۷۸	-۰/۲۹۲	-۰/۲۵۲	-۰/۲۷۱

جدول ۷. ضرایب تعیین سه‌گانه‌های تاریک شخصیت و متغیر عاطفه توسط متغیرهای مدل

شاخص	خودشیفتگی	ماکیاولیسم	ضداجتماعی	متغیر عاطفه‌ی مثبت	متغیر عاطفه‌ی منفی
مقدار R ²	۰/۲۹	۰/۲۲	۰/۲۴	۰/۱۷	۰/۲۰

بحث و نتیجه‌گیری

همچنین در رابطه‌ی عاطفه‌ی مثبت و منفی با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت می‌توان به نظر پترید، پرزگونزالس و فورنهام (۲۰۱۷) و برانیک و همکاران (۲۰۰۹) و موریس و همکاران (۲۰۱۷) اشاره نمود. آن‌ها بیان می‌کنند که افراد با صفات تاریک شخصیت برای رسیدن به اهداف و خواسته‌هایشان دیگران را در نظر نمی‌گیرند و صرفاً برای رسیدن به اهداف و امیال خود با دیگران تعامل می‌کنند که این مسئله با توانایی درک و تنظیم عواطف خود و دیگران در تضاد قرار دارد.

نتایج نشان داد که عاطفه‌ی مثبت و منفی همچنان که با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت رابطه دارد، در عین حال از متغیر خرد نیز تأثیر معناداری می‌پذیرد؛ و پیرو این نتیجه رابطه‌ی غیر مستقیم خرد با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت (با واسطه عاطفه‌ی مثبت و منفی) معنادار است. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های کوبین (۲۰۱۱)، زاچر و اسادیگنر (۲۰۱۸)، لی، استاجکویچ و چو (۲۰۱۱) و دوسی (۲۰۱۸) که هر کدام در پژوهش خود نشان داده‌اند، عواطف یا هیجان‌های مثبت با سازه‌ی خرد رابطه‌ی مثبت و عواطف یا هیجان‌های منفی رابطه معکوس دارد، همسو بود. در تبیین نتیجه‌ی به‌دست‌آمده می‌توان به نظر هادسون و همکاران (۲۰۱۸) اشاره نمود. آن‌ها بیان می‌کنند که عاطفه‌ی بدن دلیل با خرد رابطه دارد که به‌صورت واکنش‌های در حال نوسان، به‌طور مداوم تحت تأثیر طرز تفکر و شناخت فرد، به‌عنوان رکن اصلی سازه‌ی خرد قرار دارد. همچنین وبستر (۲۰۱۰) نیز بیان می‌کند افراد دارای خرد وابسته به ارزش‌های روان‌شناسی مثبت هستند و پیوسته دید مثبت و هیجان‌ها و عاطفه‌ی مثبت دارند و این یک انسجام هویتی مثبت در آن‌ها ایجاد می‌کند. همچنین در تبیین رابطه‌ی عاطفه با خرد نیز باید به نظر آردلت (۲۰۱۱) نیز اشاره نمود که وی به‌عنوان نظریه‌پرداز خرد، شاخص عاطفه را یکی از پایه‌های اساسی خرد می‌داند که دلالت بر وجود عواطف و احساسات مثبت و نداشتن عواطف منفی است.

نتایج پژوهش نشان داد که سرشت و منش نیز با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت رابطه‌ی منفی و معناداری دارند. سازه‌ی خودراهبری، همکاری و خودفراروی و سازه‌ی نوجویی، آسیب‌پرهیزی و پاداش وابستگی به‌عنوان ابعاد منش بیشتر باشند، صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت کمتر خواهد بود و بالعکس. این نتایج با نتایج پژوهش‌های

هدف این پژوهش پیش‌بینی سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت بر اساس خرد و منش با میانجی‌گری عاطفه‌ی مثبت و منفی بود. نتایج نشان داد عاطفه‌ی مثبت به‌طور مثبت و عاطفه‌ی منفی به‌طور منفی بر متغیر عاطفه بار شده‌اند و متغیر عاطفه‌ی مثبت و منفی با سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت رابطه‌ی معناداری دارد، لذا می‌توان گفت عاطفه‌ی مثبت اثر منفی و عاطفه‌ی منفی اثر مثبت و معناداری بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های امیری و سپهریان آذر (۲۰۱۶)، اگن، چان و شورتر (۲۰۱۴)، استین، فارلی، بلیک و موور (۲۰۰۷)، والکر، دوبل و بیرنی (۲۰۱۹)، ترن و همکاران (۲۰۱۸)، موریس و همکاران (۲۰۱۷)، کوبین (۲۰۱۱) و زاچر و اسادیگنر (۲۰۱۸) که نشان دادند عاطفه‌ی مثبت و منفی یا سازه‌هایی که با این دو متغیر رابطه‌ی قوی دارند با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت رابطه‌ی معناداری دارند، همسو و هماهنگ بود.

در تبیین نتایج به‌دست‌آمده مبنی بر رابطه‌ی عاطفه با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت نظریات و پژوهش‌هایی وجود دارد. مالتر، گلاس و نومن (۲۰۰۸) بیان می‌کنند که افراد دارای شخصیت ضداجتماعی و ماکیاولیسم گرایش نزولی به عواطف و هیجان‌های خود دارند و هیجان‌های مثبت کمتری نشان می‌دهد و در عین حال هیجان‌های منفی همچون غرور و تنفر بیشتری را پردازش می‌کنند که احتمالاً پیرو کمبود هیجان مثبت و ازدیاد هیجان منفی و برای فرونشاندن آن، اقدامات ضداجتماعی دارند. در زمینه‌ی علی، پژوهش علی، آموریم و چامورو پرموزیک (۲۰۰۹) نیز تأییدکننده است. آن‌ها در پژوهش خود نشان دادند که افراد دارای شخصیت ضداجتماعی با دیدن محرک‌های غمگین و غیر مطلوبشان، هیجان‌های منفی بیشتری نسبت به افراد با نمره‌ی ضداجتماعی کمتر نشان داده‌اند.

واتسون و موریس (۱۹۹۱) نیز بیان کرده‌اند که افراد خودشیفته نیز از نظر هیجانی نسبت به دیگران بی‌تفاوت‌اند و مک‌کری و کاستا (۱۹۹۷) طی پژوهشی این موضوع را تأیید کرده‌اند. زاچر و اسادیگنر (۲۰۱۸) نیز بیان می‌کنند که افراد دارای شخصیت‌های سه‌گانه‌ی تاریک در پردازش هیجانی و عاطفی نیز مشکل دارند.

رفتاری که با پاداش همراه بوده، حتی بعد از قطع آن پاسخ می‌دهند (کلونینجر، ۱۹۹۱؛ کلونینجر، ۲۰۰۸)؛ بنابراین شخصی که دارای صفات شدید و بارز سه‌گانه‌های تاریک شخصیت است نمی‌تواند منتظر پاداش و دارای رفتارهایی که پاداش از سوی دیگران دارد، دانست.

یکی دیگر از نتایج پژوهش آن بود که متغیر سرشت و منش با عاطفه‌ی مثبت و منفی رابطه‌ی مثبت و معناداری دارد. به‌واسطه‌ی این رابطه، رابطه‌ی غیر مستقیم سرشت و منش بر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت نیز معنادار بود. این نتیجه با نتیجه پژوهش کلونینجر (۱۹۹۱)، لی، استاجکوویچ و چو (۲۰۱۱) و دوسی (۲۰۱۸) همسو بود. طبق نظر کلونینجر و شوراکیک (۲۰۰۵) از جمله مؤلفه‌های سرشت، همکاری است. این افراد بردبار، مهربان و دلسوز هستند، یعنی ویژگی‌های عاطفی مثبت نشان می‌دهند، بر خلاف آن‌ها افراد انفرادی هستند که واجد عاطفه‌ی منفی یا حداقل فاقد ویژگی‌های عاطفه‌ی مثبت می‌باشند. همچنین افراد خودراهبر را نیز می‌توان افراد خودتنظیم نامید، ویژگی بارز افراد خودراهبر تنظیم ابعاد وجود خود است. یکی از ابعاد وجودی انسان، بُعد عاطفی است. افراد خودراهبر تنظیم هیجان دارند، بنابراین آن‌ها قادرند عواطف خود را تنظیم، میزان عاطفه‌ی مثبت خود را افزایش و میزان عاطفه‌ی منفی خود را کاهش دهند یا کنترل کنند. همچنین افراد خودفراری که در تعریف (کلونینجر و شوراکیک، ۲۰۰۵؛ کلونینجر، ۲۰۰۸) افراد دارای صبر، تحمل، متانت و ایمان شمرده می‌شوند را نیز می‌توان افراد تاب‌آور نامید، این افراد احتمالاً در تعاملات اجتماعی و رویدادهای زندگی که دارای بار عاطفی است، به دلیل ویژگی سرشتی خود، دارای دیدگاه و عاطفه‌ی مثبت خواهند بود و افراد غیر خودفراری دیدگاهی منفی را پرورش می‌دهند و دارای عاطفه‌ی منفی خواهند شد (پنگ و همکاران، ۲۰۱۴).

از جمله محدودیت‌های این پژوهش بررسی مدل پژوهشی بود که در آن سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت و سرشت و منش به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی پنداشته می‌شوند، هر چند در این پژوهش سه‌گانه‌های تاریک شخصیت، معلول متغیرهایی همچون سرشت و منش پنداشته شد، اما ممکن است این متغیرها رابطه‌ی دو سویه داشته باشند و نه علت و معلول، یا حتی هرکدام تحت تأثیر متغیرهای ثالث باشند. همچنین ممکن است جمع‌آوری داده‌های متغیر سه‌گانه‌های تاریک شخصیت (با توجه به منفی بودنشان) دچار سوگیری شده باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدل‌های علی دیگر که در آن نقش متغیرهای سوم به‌عنوان متغیرهای برون‌زاد مطالعه شود نیز آزمایش گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود جمع‌آوری داده‌هایی همچون سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت با ابزارهای دیگر یا از طرق دیگری همچون ارزیابی توسط افراد نزدیک به گروه نمونه یا بررسی افرادی که سه‌گانه‌های تاریک شخصیت برجسته دارند، همچون بزهکاران معروف یا جنایتکاران صورت گیرد. درنهایت پیشنهاد می‌شود جهت کاهش صفات سه‌گانه‌ی شخصیت، راهبردهای تنظیم هیجان جهت تنظیم عواطف مثبت و منفی برای تأثیر آن بر صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، مخصوصاً به افرادی همچون بزهکاران آموزش داده شود.

کلونینجر و همکاران (۱۹۹۳)؛ شوراکیک و همکاران (۲۰۰۲)؛ کلونینجر و شوراکیک (۲۰۰۵)، کولواسکی، ورون و اسپرمر (۲۰۱۶)، کافمن، یادن، هید و تسوکیما (۲۰۱۹)، هادسون و همکاران (۲۰۱۸) و داینیس و ورتیج (۲۰۱۸) نیز همسو است.

در تبیین نتایج به‌دست‌آمده می‌توان به تضاد و تقابل ویژگی‌های هرکدام از سازه‌های سرشت و منش اشاره نمود که به‌طور مشخصی در تضاد با سازه‌های سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت است. افراد دارای خودراهبری، دارای احترام و عزت، رهبری و نافذ بودن هستند که افراد دارای ویژگی‌های موجود در سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت به دلیل عدم مطلوبیت و محبوبیتشان در بین دیگران، احترام و عزت و نفوذ و رهبری کمی دارند. افراد دارای همکاری، خود را در مقام همکار و دلسوز دیگران و جامعه می‌دانند، دارای رفتار اجتماعی و پخته، وجدان و متمایل به انجام امور خیر می‌بینند که مشخصاً این ویژگی‌ها با شخصیت ماکیاولیسم و شخصیت ضداجتماعی تضاد و تقابل دارد. همچنین افراد دارای ویژگی خودفراری نیز خود را به‌عنوان بخشی از جهان که دارای ایمان مذهبی، صبر و متانت غیر مشروط است، می‌دانند که این نیز در تضاد با شخصیت خودشیفته است. افراد دارای شخصیت خودشیفته فقدان همدلی با دیگران دارند، نیاز به دریافت تشویق دارند اما فقدان کارکرد اجتماعی و بین فردی مناسب نشان می‌دهند و نیز پرخاشگر هستند که افراد دارای ویژگی خودفراری فاقد این صفات محسوب می‌شوند (کلونینجر و شوراکیک، ۲۰۰۵؛ کلونینجر، ۲۰۰۸؛ هورانوسکا، ۲۰۱۱؛ مکالرن و بست، ۲۰۱۳؛ آدامز، فلورل، بارتون و هارت، ۲۰۱۴؛ آگان، چان و شورت، ۲۰۱۴).

در سازه‌ی سرشت نیز سه بُعد وجود دارد که صفات آن‌ها با صفات سه‌گانه‌های تاریک شخصیت تضاد دارد و به این دلیل این متغیرها رابطه‌ی منفی نشان می‌دهند. افراد دارای نوجویی معمولاً به دنبال کسب پاداش و دوری از تنبیه هستند (کلونینجر، ۱۹۹۱؛ کلونینجر، ۲۰۰۸) که این ویژگی با ویژگی افراد دارای شخصیت‌های تاریک سه‌گانه در تقابل است. افراد نام‌برده به استشار دیگران می‌پردازند، استفاده وسیله‌ای از دیگران می‌کنند، با دیگران همدلی و عاطفه نشان نمی‌دهند و نیز پرخاشگری با دیگران و مطلوبیت پایین از ویژگی‌های آنان است (آدامز، فلورل، بارتون و هارت، ۲۰۱۴؛ راسمن و کالر، ۲۰۱۳) که طبیعتاً افراد دارای این صفات مدام در معرض طرد، تنبیه مستقیم و غیر مستقیم و یا تنفر دیگران هستند؛ بنابراین افراد نوجو احتمالاً از بروز صفات سه‌گانه خودداری می‌کنند یا فاقد آن هستند زیرا نیاز اساسی آنان به تعلق، تحسین و پاداش اجتماعی نقض خواهد شد. همچنین در مؤلفه‌ی دوم سرشت نیز چنین است.

در آسیب‌پرهیزی نیز افراد از تنبیه دوری می‌کنند یا در نبودن منفعت و پاداش در امور، بازداری رفتاری می‌کنند که در صورت ظهور نشانگان سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، خواسته‌های ویژگی سرشتی آسیب‌پرهیزی در آنان سرکوب خواهد شد. لذا می‌تواند با صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت رابطه‌ی منفی نشان دهد. همچنین سازه‌ی سوم، سرشتی نیز پاداش وابستگی است که افراد در آن تا مدت‌ها به

کم سن و سال، اجبار به کار تیمی و گره زدن منافع اشخاص دارای صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت در گروه به موفقیت گروه (با توجه به نقش سازه‌ی همکاری و پاداش وابستگی) انجام گیرد. همچنین آموزش تنظیم شناختی و هیجانی، به منظور افزایش خودراهبری و در جهت تأثیر بر صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت پیشنهاد می‌گردد. پرورش معنویت نیز به‌عنوان یک پایه‌ی اساسی در مؤلفه‌ی خودفراروی در جهت تأثیر بر صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، به خصوص برای افرادی که سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت برجسته دارند، همچون مجرمان و بزهکاران، پیشنهادی دیگر است.

با توجه به نقش خرد در کاهش صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، پیشنهاد می‌شود راهبردهای خردورزی و کسب بینش، از جمله ترغیب ژرفاندیشی، دریافت حکمت و مصلحت در امور و وقایع، تاب‌آوری و صبر به افراد دارای سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت آموزش داده شود، یا از طریق تجربه و یادگیری جانشین، آنان را با بزرگسالان و سالمندان دارای خرد هم‌نشین نمود، ترغیب به مطالعه زندگی‌نامه‌ها و سرگذشت‌ها نمود زیرا از جمله ابزارهای تبلور خرد در افراد محسوب می‌شود. با توجه به نقش متغیر سرشت و منش بر کاهش صفات سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت، پیشنهاد می‌شود تربیت تیمی برای افراد

قدردانی: پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه‌های آزاد تهران مرکز و جنوب، مسئولان و معاونان محترم پژوهشی دانشگاه، مدیریت محترم دانشکده‌ها و مسئولان بخش مشاوره که در انجام این پژوهش مشارکت کردند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

تعارض منافع: بر حسب مدارک، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافع از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

حامی مالی: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد نویسنده‌ی اول مقاله است.

Reference

- Abell, L., Brewer, G. (2014). Machiavellianism, self-monitoring, self-promotion and relational aggression on Facebook. *J Comput Hum Behav*, 36, 258–262. [DOI:10.1016/j.chb.2014.03.076]
- Adams, J. M., Florell, D., Burton, K. A., Hart, W. (2014). Why do narcissists disregard social etiquette norms? A test of two explanations for why narcissism relates to offensive-language use. *J Pers Individ Differ*, 58, 26–30. [DOI:10.1016/j.paid.2013.09.027]
- Ali, F., Amorim, IS., & Chamorro-Premuzic, T. (2009). Empathy deficits and trait emotional intelligence in psychopathy and Machiavellianism. *Personality and individual differences*, 47(7), 758-762. [DOI: 10.1016/j.paid.2009.06.016]
- Amiri, S., & SepehrianAzar, F. (2016). The relationships of emotional expressiveness, positive affect, and negative affect with dark triad personality traits (Machiavellianism, narcissism, Psychopathy). *EBNESINA*, 18 (2), 11-18. [In Persian, 1395].
- Ardelt, M. (2002). Wisdom as expert knowledge system: a critical review of a contemporary operationalization of an ancient concept. *Hum Dev*, 47, 257–85. [DOI:10.1159/000079154]
- Ardelt, M. (2011). The measurement of wisdom: a commentary on Taylor, Bates, and Webster's comparison of the SAWS and 3D-WS. *Exp. Aging Res*, 37, 241–255. [DOI:10.1080/0361073X.2011.554509] [PMid:21424959]
- Austin, E. J., Farrelly, D., Black, C., & Moore H. (2007). Emotional intelligence, Machiavellianism and emotional manipulation: Does EI have a dark side? *Personality and individual differences*, 43(1), 179-189. [DOI:10.1016/j.paid.2006.11.019]
- Brannick, MT., Wahi, M. M., Arce, M., Johnson, H. A., Nazian, S., & Goldin, SB. (2009). Comparison of trait and ability measures of emotional intelligence in medical students. *Medical education*, 43(11), 1062-1068. [DOI:10.1111/j.1365-2923.2009.03430.x] [PMid:19874499]
- Clayton, V., Birren, J. E. (1980). the development of wisdom across the life span: A re-examination of an ancient topic. In: Baltes PB, Brim OG. (Editors). *Life-span development and behavior*. New York: Academic Press.
- Cloninger, C. R. (1991). Brain networks underlying personality development. In B. J. Carroll & J. E. Barrett (Eds.), *Psychopathology and the brain* (pp. 183-20). New York: Raven Press.
- Cloninger, C. R. (2008). The Psychobiological Theory of Temperament and Character: Comment on Farmer and Goldberg. *Psychological Assessment*, 20 (3), 292-9. [DOI:10.1037/a0012933] [PMid: 18778165]
- Cloninger, C. R., & Svrakic, D. M. (2005). Personality disorders. In B. J. Sadock. V. A. Sadock (Eds.), *Comprehensive textbook of psychiatry* (Eight Edition, (pp. 2063-2105). Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins.
- Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A Psychobiological model of temperament and character. *Archives of General Psychiatry*, 50, 975-990. [DOI:10.1001/archpsyc.1993.01820240059008] [PMid:8250684]
- Dinic, B., and Wertag, A. (2018). Effects of dark triad and HEXACO traits on reactive/proactive aggression: exploring the gender differences. *Pers Individ Diff*, 123, 44-49. [DOI:10.1016/j.paid. 2017.11.003]
- Doosje, S. (2018). An Investigation of the Relationship between Self-Transcendence, Meaning in Life, and Life Satisfaction: A Cross-Sectional Study. Master Thesis in: Utrecht University.
- Egan, V., Chan, S., & Shorter, G. W. (2014). The dark triad, happiness and subjective well-being. *Personality and individual differences*, 67, 17-22. [DOI:10.1016/j.paid.2014.01.004]
- Ellis, H. (1898). Auto-erotism: A psychological study. *The Alienist and Neurologist*, 19, 260–299.
- Goldberg, L. R. (2006). Doing it all bass-ackwards: The development of hierarchical factor structures from the top down. *Journal of Research. in Personality*, 40,347–358.

- <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2006.01.001>.
- Hare, R. D. (2007). *Forty Years Aren't Enough: Recollections, Prognostications, and Random Musings*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Hodson, G., Book, A., Visser, B. A., Volk, A. A., Ashton, M. C., & Lee, K. (2018). Is the dark triad common factor distinct from low honesty-humility? *J Res Pers*, 73, 123–129. [DOI:10.1016/j.jrp.2017.11.012]
- Hornowska, E. (2011). Cloninger's Psychobiological Model of Personality and Strelau's Regulative Theory of Temperament – analysis of their associations in a Polish sample. *Polish Psychological Bulletin*, 42 (2), 71-80. [DOI:10.2478/v10059-011-0011-0]
- Jason, L. A., Reichler, A., King, C., Madsen, D., Camacho, J., & Marchese, W. (2001). The measurement of wisdom: A preliminary effort. *J Commun Psychol*, 29 (5), 585-98. [DOI:10.1002/jcop.1037]
- Jonason, P. K., Webster, G. W., Schmitt, D. P. (2009). The Dark Triad: Facilitating short-term mating in men. *J Personality*, 23, 5-18.
- Jones, D.N., & Wisser, D. (2014). Differential infidelity patterns among the Dark Triad. *J Pers Individ Differ*, 57, 20–24. [DOI:10.1016/j.paid.2013.09.007]
- Jonason, P. K., Webster, G. W., & Schmitt, D. P. (2009). The Dark Triad: Facilitating short-term mating in men. *J Personality*, 23, 5-18. [DOI:10.1002/per.698]
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28–41. [DOI: 10.1177/1073191113514105] [PMid:24322012]
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2017). Duplicity among the Dark Triad: Three faces of deceit. *J of Personality and Social Psychology*, 113(2), 329–342. [DOI: 10.1037/pspp0000139] [PMid: 28253006]
- Kaufman, S. B., Yaden, D. B., Hyde, E., & Tsukayama, E. (2019). The Light vs. Dark Triad of Personality: Contrasting Two Very Different Profiles of Human Nature. *Frontiers in Psychology*. [DOI:10.3389/fpsyg.2019.00467] [PMid:30914993 PMCid:PMC6423069]
- Kowalski, M. K., Vernon, P. A., & Schermer. (2016). The General Factor of Personality: The relationship between the Big One and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 88, 256-260. [DOI: 10.1016/j.paid.2015.09.028]
- Lee, D., Stajkovic, S., & Cho. (2011). Interpersonal Trust and Emotion as Antecedents of Cooperation: Evidence from Korea. *Journal of Applied Social Psychology*, 41(7), 1603 - 1631. [DOI:10.1111/j.1559-1816.2011.00776.x]
- MacLaren, V. V., & Best, L.A. (2013). Disagreeable narcissism mediates an effect of BAS on addictive behaviors. *J Pers Individ Differ*, 55, 101–105. [DOI: 10.1016/j.paid.2013.02.004]
- Malek Mohammadi, H., Hashemi, A., Pilerud, ZH, Beige, Pezeshk, SH., & Sarrami, GhR. (2014). Qualitative and quantitative evaluation of the concept of reason is based on nonlinear analysis. *Psychology of exceptional individuals*, 4, 81-102.
- Malterer, M. B., Glass, S. J., Newman, J. P. (2008). Psychopathy and trait emotional intelligence. *Pers Individ Dif*, 44(3), 735-745. [DOI: 10. 1016/ j. paid. 2007. 10. 007] [PMid : 18438451 PMCid : PMC2344134]
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. J. R. (1997). Personality trait structure as a human universal. *The American psychologist*, 52(5), 509-516. [DOI:10.1037/0003-066X.52.5.509] [PMid:9145021]
- Muris, P., Merckelbach, H., Otgaar, H., & Meijer, E. (2017). The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the dark triad (Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy). *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 183- 204. [DOI:10.1177/1745691616666070] [PMid:28346115]
- Noghabi, R., Jahan, F., Rashid, Kh., & Rezaei, A. (2015). Measure of wisdom in iran (introduce and validate3 scale). *Quarterly of Educational Measurement*, 6(22), 187-212. [In Persian, 1394]
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *J Res Pers*, 36, 556-563. [DOI:10.1016/S0092-6566(02)00505-6]
- Peng, L., Li, M., Zuo, X., Miao, Y., Chen, L., Yu, Y., Liu, B., & Wang, T. (2014). Application of the Pennsylvania resilience training program on medical Students. *Personality and Individual Differences*, 61–62. [DOI:10.1016/j.paid.2014.01.006]
- Petrides, Kv., Pérez-González, JC., & Furnham, A. (2017). On the criterion and incremental validity of trait emotional intelligence. *Cognition and emotion*, 21(1), 26-55. [DOI:10.1080/02699930601038912]
- Quinn, A. (2011). In defense of wise emotions: the relation between emotion and wisdom in autobiographical memories. Master of Science: Department of Human Development and Family Studies.
- Rauthmann, J. F. (2012). Towards multifaceted Machiavellianism: Content, factorial, and construct validity of a German Machiavellianism Scale. *J Pers Individ Differ*, 52, 45–351. [DOI: 10.1016/j.paid.2011.10.038]
- Rauthmann, J. F., & Kolar, G. P. (2013). Positioning the Dark Triad in the interpersonal circumplex: The friendly-dominant narcissist, hostile-submissive Machiavellian, and hostile-dominant psychopath? *J Pers Individ Differ*, 54, 622– 627. [DOI:10.1016/j.paid.2012.11.021]
- Schmeelk, K.M., Sylvers, P., & Lilienfeld, S.O. (2008). Trait correlates of relational aggression in a nonclinical sample: DSM-IV personality disorders and psychopathy. *J Pers disord*, 22, 269-283. [DOI:10.1521/pedi.2008.22.3.269] [PMid:18540799]
- Sternberg, RJ. (1985). Implicit theories of intelligence, creativity, and wisdom. *J Pers Social Psychol*, 49, 607-27. [DOI:10.1037/0022-3514.49.3.607]
- Svrakik, D. M., Draganic, S., Hill, K., Bayon, C., Przybeck, T. R., & Cloninger, C. R. (2002). Temperament, character and personality

- disorders: Etiologic, diagnostic, treatment issues. *Acta Psychiatrica Scandinavia*, 106, 189-195. [DOI:10.1034/j.1600-0447.2002.02196.x] [PMid:12197856]
- Tran, U. S., Bertl, B., Kossmeier, M., Pietschnig, J., Stieger, S., & Voracek, M. (2018). I'll teach you differences: Taxometric analysis of the Dark triad, trait sadism, and the Dark Core of personality. *Personality and Individual Differences*, 126, 19-24. [DOI:10.1016/j.paid.2018.01.015]
- Walker, S. A., Double, K.S., & Birney. (2019). the Complicated Relationship between the Dark Triad and Emotional Intelligence: A Systematic Review. <https://www.researchgate.net/publication/332902040>.
- Watson, P., & Morris, R.J. (1991). Narcissism, empathy and social desirability. *Personality and individual differences*, 12(6), 575-579. [DOI:10.1016/0191-8869(91)90253-8]
- Watson, P., McKinney, J., Hawkins, C., & Morris, R.J. (1988). Assertiveness and narcissism. *Psychotherapy: theory, research, practice and training*, 25(1), 125-131. [DOI: 10.1037 / h0085308]
- Webster, J. (2010). Wisdom and positive psychosocial values in young adulthood. *Journal of Adult Development*, 17, 70-80. [DOI:10.1007/s10804-009-9081-z]
- Webster, J. (2010). Wisdom and positive psychosocial values in young adulthood. *Journal of Adult Development*, 17, 70-80.
- Williams, K.M., Paulhus, D.L., Hare, R.D. (2007). Capturing the four-factor structure of psychopathy in college students via self-report. *J Pers assess*, 88, 205-219. [DOI:10.1080/00223890701268074] [PMid:17437385]
- Zacher, H., & Staudinger, U. M. (2018). Wisdom and well-being. In E. Diener, S. Oishi, & L. Tay (Eds.), *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.

